

Lesbrief *Pestkwartet*

de stiekemer

- moedigt het pesten stiekem aan
- zegt: "Kom kijken, hij wordt gepest"
- zegt: "Goed dat zij niet mee mag doen"
- wil zelf niet gepest worden

Lesideeën om leerlingen bewust te maken van de betrokkenheid en invloed van omstanders bij pesten

www.pestweb.nl

Achtergrond

Het *Pestkwartet* gaat uit van de verschillende rollen bij pesten zoals die door de Finse onderzoekster Salmivalli zijn gedefinieerd. Bij pesten zien we verschillende rollen, de bekendste zijn de rollen van pester en gepeste. Minder bekend zijn de rollen die de omstanders innemen: met dit kwartet spel willen we de schijnwerpers op hen richten. De omstanders zijn **de stille** die pesten afkeurt maar niets doet; **de helper** die opkomt voor de gepeste; **de stiekemer** die stiekem het pesten aanmoedigt; **de buitenstaander** die zich nergens mee bemoeit en **de meepester** die meepest om stoer te zijn.

Deze omstanders hebben vaak zonder dat zij het zich bewust zijn, invloed op het pesten.

Het doel van het *Pestkwartet* is leerlingen inzicht te geven in alle betrokken rollen bij pesten en hen bewust te maken van hun eigen rol bij het pesten.

Juist door het ingrijpen van omstanders kan het pesten aangepakt worden.

Doelgroep

Leerlingen in de leeftijd van de bovenbouw van de basisschool en onderbouw van het voortgezet onderwijs.

Kwartetspel

Het *Pestkwartet* bestaat uit elf kwartetten die de rollen van de pester, de gepeste, de meepester, de omstanders, de ouders, de leerkracht en de vertrouwenspersoon omschrijven. De kaartjes over de rollen van leerlingen gaan uit van "wat voel ik, wat denk ik, wat wil ik, wat doe ik".

de pester

Werkwijze

1. Deel de klas in groepjes van circa zes leerlingen. Elk groepje krijgt een spel kaarten. Afhankelijk van het doel van het spel kunnen zonnig kwartetten weggelaten worden:
 - a. Wilt u de leerlingen vooral bewust maken van hun eigen rol, laat dan de kwartetten van de ouders, de leerkracht en de vertrouwenspersoon weg.
 - b. Wilt u de leerlingen ook leren bij wie ze terecht kunnen als er wordt gepest, dan gebruikt u ook de kwartetten over de ouders, de leerkracht en de vertrouwenspersoon.
2. Leerlingen spelen het *Pestkwartet*.
3. Na afloop zijn verschillende vormen van nabespreking mogelijk. Dit is afhankelijk van de veiligheid in de klas om over deze onderwerpen te praten. In een veilige sfeer kan dit klassikaal. Is de sfeer minder veilig dan is het beter te starten in kleinere subgroepjes.

- begint met pesten
- voelt zich stoer
- denkt: "Zo vindt iedereen mij grappig"
- wil graag de baas spelen

U kunt het spel nabespreken door het stellen van vragen en/of door de leerlingen een rollenspel te laten spelen. Hieronder vindt u deze twee mogelijkheden uitgewerkt. Als het gekozen doel van het spel vooral de eigen rol bij pesten is, kunt u punt a gebruiken.

Heeft u alle kwartetten gebruikt en wilt u de leerlingen ook leren bij wie ze terecht kunnen als er gepest wordt, dan kunt u tevens punt b gebruiken.

Stel vragen

- a. Klassikaal:

Zijn altijd alle rollen bij pesten aanwezig? Wat is nieuw voor je? Wat valt je op? Wat vind je heel herkenbaar? Welke rollen zie je vaak? Welke rollen zie je weinig? Zijn alle rollen even belangrijk?

Laat leerlingen vervolgens voor zichzelf bedenken:
Welke rol heb jij? Welke rol zou je willen hebben? Om deze vragen klassikaal te bespreken is een grote mate van veiligheid in de klas nodig.
- b. Naar wie zou jij toe gaan als je gepest wordt en je wilt erover praten en waarom? Weet jij wat ouders/trouwenspersoon/leerkracht kunnen doen bij pesten?

Speel een rollenspel

- Laat de leerlingen een peestsituatie uitspelen waarbij alle rollen aan bod komen. Belangrijk is dat leerlingen zoveel mogelijk verschillende rollen innemen met het doel de verschillende rollen bij pesten echt te ervaren. Dit kan door te wisselen van rol tijdens het rollenspel of door nog een keer een rollenspel te spelen waarbij iedereen een andere rol inneemt.
Vraag bij het nabespreken aan de leerlingen: Hoe voel je je in deze rol? Wat zou je willen doen?
Bespreek vervolgens wat leerlingen in het vervolg kunnen doen om pesten tegen te gaan. Maak samen een plan met actiepunten vanuit elke rol.
- Laat de leerlingen ook de rollen van ouders, vertrouwenspersoon en leerkracht spelen.

Speluitleg *Pestkwartet*

Vanaf twee spelers

Het *Pestkwartet* bestaat uit elf setjes van elk vier kaarten.

Vier kaarten vallen onder dezelfde rol en vormen samen een kwartet.

De kaarten worden geschud en iedereen krijgt vijf kaarten. Wat over is komt op een stapel te liggen. Niemand laat zijn kaarten aan de andere spelers zien. Soms kan er met de gekregen kaarten al een kwartet gemaakt worden. Leg dit kwartet dan open op tafel. De speler links van de deler begint en vraagt een medespeler een kaart die hij nodig heeft om een kwartet te maken. Dit moet dan wel een kaart zijn van een kwartet waar hij al een kaart van heeft. Hij noemt de naam van het kwartet en vraagt naar de kaart uit dit kwartet die hij nodig heeft. Als de speler die kaart heeft, dan moet hij deze afgeven en gaat de eerste speler door met kaarten vragen. Dit hoeft overigens niet aan dezelfde speler. Heeft de speler de gevraagde kaart echter niet, dan is de beurt voorbij en wordt er een kaart van de stapel gepakt. De speler aan wie het laatst een kaart gevraagd is, is nu aan de beurt.

Winnaar is de speler die de meeste kwartetten heeft.

Het *Pestkwartet* op uw school laten uitvoeren?

Wilt u het *Pestkwartet* en een training op uw school laten uitvoeren? Of heeft u vragen over de uitvoering of over deze lesbrief?

Neemt u dan contact op met Pestweb:

info@pestweb.nl

0800 28 28 280

openingstijden:
zie www.pestweb.nl

Colofon

Ontwikkeld door: Pestweb op initiatief van Alice Vlottes
Uitgegeven: September 2008
Vormgeving: Caro Dijkman, APS
Illustraties: Iris Boter
Druk: Cartamundi

Bestellen: www.pestweb.nl
Prijs: € 15,95 excl. verzendkosten
Bestelnr: 601.102